

Flatanger kommune

7770 Flatanger

Vår dato:
12.08.2015

Deres dato:
10.08.2015

Vår ref.:
2015/5304
Arkivkode:

Deres ref.:

Avslag på søknad om skadefellingstillatelse på en kongeørn i Flatanger kommune

Flatanger kommune får avslag på sin søknad om betinget skadefellingstillatelse på en kongeørn i området rundt Opland beiteområde i Flatanger kommune. Avslaget begrunnes i et forholdsvis beskjedent skadeomfang, samt at en del av kadaverfunnene er av eldre dato. Totalt 8 lam, samt en ettårig sau er dokumentert eller antatt drept av kongeørn innen de siste 2 månedene.

Søknad

Flatanger kommune ^v/Øyvind Strøm søkte den 10. august 2015 på vegne av beitebruker på Opland, om skadefellingstillatelse på 1 kongeørn. Fylkesmannen tok kontakt med Statens naturoppsyn sin rovviltkoordinator i fylket som verifiserte opplysningene i søknaden. Søknaden ble sendt direkte til saksbehandler, noe som kan være sårbart i forhold til rask behandling av søknaden. Fylkesmannen har egen vakttelefon (930 60 221) og det er ønskelig at denne benyttes ved eventuelle senere søknader om skadefelling. Det vil sikre rask behandling av søknaden.

Bakgrunnen for søknaden var 8 lam og 1 ettårig sau dokumentert eller antatt drept av kongeørn i Flatanger kommune (et av kadavrene ble funnet i Namdalseid). Første dokumentasjon ble gjort 7. juni, mens siste dokumentasjon ble gjort 8. august. Kommunen søkte på vegne av 2 beitebrukere som har beiteområder som grenser til hverandres på Opland, Flatanger kommune. Flere av kadaverfunnene er gjort på inngjerdet område, eller i gårdsnær utmark. Etter kommunens vurdering har ikke skadesituasjonen avtatt ut over beitesesongen og trolig er det ei kongeørn som har spesialisert seg på å ta lam/sau. På bakgrunn av dette søker derfor Flatanger kommune om skadefellingstillatelse på en kongeørn ved Opland i Flatanger kommune.

Flatanger kommune ^v/Øyvind Strøm ringte tirsdag den 11. august kl. 11.00 og orienterte om funn av ytterligere to kadaver. Rovviltkontakt Knut Nordfjellmark undersøkte tre kadaver om ettermiddagen tirsdag den 11. august og konkluderte med at et av dem var drept av kongeørn, mens de to andre hadde ukjent dødsårsak.

Lovgrunnlaget

Vedtaket er fattet i medhold av lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) §§ 18 og 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 9.

I rovviltforskriften § 1 (Formål) heter det:

”Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutnyttelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter. Forskriften skal sikre forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning.”

I § 12 i rovviltforskriften om skadefelling av kongeørn heter det:

”Fylkesmannen kan gi tillatelse til felling av enkeltindivider av kongeørn som volder vesentlig skade på bufe eller tamrein, forutsatt at felling kan rettes mot bestemte individer, jf. viltlovens § 14. Vedtak om felling skal være begrenset til et bestemt område og tidsrom. Det kan knyttes vilkår til fellingstillatelsen”.

I kommentarene til § 12 i rovviltforskriften står det videre:

”For felling av kongeørn er det et vilkår at andre tiltak for å forebygge skade er utprøvd i rimelig utstrekning. Kongeørn opptrer som skadevolder i mer avgrensede tidsperioder enn de andre artene, og skader kan ofte forebygges gjennom enklere tiltak. Fellingstillatelser kan gis for å stoppe en pågående skadesituasjon, men det tillates ikke felling utelukkende for å forhindre fremtidige skader som for de andre artene. Fylkesmannen kan derfor gi tillatelse til felling av enkeltindivider av kongeørn som volder vesentlig skade på bufe eller tamrein, forutsatt at felling kan rettes mot bestemte individer som volder skade. Vedtak om felling skal være begrenset til et bestemt område og tidsrom. Det kan knyttes nærmere vilkår til fellingstillatelsen, herunder at etablerte par eller voksenfugler skal være unntatt og at felling foretas av nærmere bestemte personer. Felling kan iverksettes uten hensyn til fredning, men skal følge bestemmelsene om ordinær jaktutøvelse fastsatt i medhold av viltloven.”

Prinsipper for offentlig beslutningstaking

Naturmangfoldlovens formålsbestemmelse (§ 1):

«Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur».

Etter naturmangfoldlovens § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på annen måte eller i annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om geografisk differensiert rovviltforvaltning. Rovdata publiserte våren 2015 en rapport som estimerte antall hekkende par av kongeørn for perioden 2010 – 2014 i Norge (Dahl m.fl. 2015 – NINA Rapport 1158). Rapporten estimerer i underkant av 1000 hekkende par i Norge (64 – 69 i Nord-Trøndelag). I og med at det er brukt andre metoder i utarbeidelsen av dette estimatet er det ikke mulig å tallfeste utviklingen fra 2004 (850 – 1200 hekkende par) og 2008 (1176 – 1454). Fylkesmannen har også i perioden 2009 – 2013 engasjert Norsk institutt for naturforskning (NINA) i forbindelse med blant annet kartlegging av kongeørn i Nord-Trøndelag (Nygård & Østerås 2014 – NINA Rapport 1011). Med bakgrunn i det vi vet om kongeørnbestanden i Norge og i Nord-Trøndelag vil ikke en eventuell felling av et individ true artens overlevelse eller det genetiske mangfoldet (Jf. nml. § 5).

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i §§ 8 til 12 i naturmangfoldloven legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Utgangspunktet for beslutninger som kan påvirke naturmangfoldet er at beslutningsgrunnlaget skal være best mulig, jf. naturmangfoldlovens § 8. Per i dag er ikke overvåkingssystemet for kongeørn like godt som for de andre store rovdirene. Det mangler et godt nok system for å registrere bestandsendringer hos kongeørn. Rovdata sin rapport (NINA Rapport 1158) er et viktig steg

videre for å få gode bestandstall og tallfeste bestandsutviklingen hos kongeørn. Det kontinuerlig med å forbedre overvåkingen av kongeørn, noe som vil medføre at kunnskapsgrunnlaget rundt kongeørn og forvaltningen av denne vil bedres jf. prinsippet i § 8. Imidlertid gir de to NINA rapportene (NINA Rapport 1011 og NINA Rapport 1158) et godt kunnskapsgrunnlag for å vurdere søknaden (Jf. nml. § 8).

Fylkesmannen anser kunnskapsgrunnlaget som godt nok for å fatte vedtak i saken og tillegger føre-var-prinsippet i nml. § 9 liten vekt, selv om Fylkesmannen mener at bestanden av kongeørn må forvaltes med forsiktighet. Siden Fylkesmannen gir avslag på søknaden om felling av kongeørn, anses ikke bestemmelsene i §§ 10- 12 for relevante i denne sammenheng.

Fylkesmannens vurdering og konklusjon

Det er dokumentert eller antatt 9 lam og 1 ettårig sau drept av kongeørn i Flatanger kommune inneværende beitesesong (et av kadavrene ble funnet like over grensen til Namdalseid). Flere av kadaverfunnene er gjort i beiteområdet til 2 saubrukere som har innmarksbeitene nært opp til hverandre i Opland. Det er en disse saubrukerne som har søkt om fellingstillatelse i samråd med kommunen.

Rovviltforskriftens § 12 gir Fylkesmannen hjemmel til å gi betinget skadefellingstillatelse på kongeørn. Imidlertid stiller denne særbestemmelsen strengere krav for å innvilge en fellingstillatelse enn hva som gjelder for de andre store rovdyrene. Forskriftens § 12 sier blant annet at fellingstillatelser kan gis for å stoppe en *pågående skadesituasjon*, men at det ikke er mulig å gi tillatelse kun for å forhindre fremtidig skade. En eventuell fellingstillatelse på kongeørn skal også rettes mot det *bestemte individet* som volder *vesentlig* skade.

Kongeørn forvolder i utgangspunktet størst skade tidlig på våren når lammene er små og sårbare, og man forventer derfor at predasjon fra kongeørn vil avta utover i beitesesongen. Skadebildet i Flatanger fraviker fra den forventede skadeutviklingen. Imidlertid anser Fylkesmannen at skadeomfanget er forholdsvis begrenset og spredt ut over store deler av beitesesongen at § 12 sitt krav om at det skal være voldt *vesentlig skade* ikke er oppfylt. Det første lammet ble dokumentert 7. juni mens den ettårige sauen ble dokumentert 8. august d.å.

Dersom Fylkesmannen skal gi fellingstillatelse på kongeørn skal fellingsforsøket rettes mot bestemte individer, jf. forskriftens § 12. Selv om årsungene til kongeørn etter hvert forlater selve reiret, vil de være avhengig av foreldrene helt til de forlater hekkelokaliteten i begynnelsen av oktober. Erfaringer fra satellittmerkede kongeørner i Finnmark tilsier at ungfugl (et år eller eldre) og eldre ikke-territoriell kongeørn streifer over store områder, slik at man ikke har noen garanti for at det skadegjørende individet fremdeles oppholder seg i Flatanger (Jacobsen m.fl. 2014 – NINA Rapport 1023). Det er ikke grunnlag for å vurdere vandringsmønstret for unge og eldre ikke-territoriell kongeørn i Nord-Trøndelag annerledes enn i Finnmark. Siden kadaverfunnene er spredt over hele beitesesongen, er sannsynligheten for at det er samme individ som har forvoldt skadene små. Det knytter seg derfor stor usikkerhet til hvorvidt man klarer å felle det riktige, skadegjørende individet av kongeørn. Felling av en kongeørn vil derfor mest sannsynlig ikke redusere sannsynligheten for fremtidige skader forvoldt av kongeørn i beiteområdet.

Etter en totalvurdering velger Fylkesmannen i Nord-Trøndelag å gi avslag på søknad om betinget skadefelling av 1 kongeørn i Opland, Flatanger kommune. Vedtaket er hjemlet i lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold § 18 og § 77, jf. forskrift av 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt § 12. Avslaget begrunnes i stor usikkerhet til hvorvidt man klarer å felle riktig skadegjørende individ, samt forholdsvis begrenset skadeomfang gjort over en lang tidsperiode (2 måneder).

Klagerett

I medhold av forvaltningslovens kapittel VI er det klagerett på vedtaket. Eventuell klage skal stiles til Miljødirektoratet, 7485 Trondheim, og sendes Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, 7734 Steinkjer innen 3 (tre) uker fra mottakelsen av dette brevet.

Med hilsen

Anne Sundet Tangen (e.f.)
Assisterende miljøverndirektør

Inge Hafstad
Seniorrådgiver
Miljøvernavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

Kopi til:

Miljødirektoratet	Postboks 5672 Sluppen	7485	TRONDHEIM
Statens naturoppsyn	Postboks 5672 Sluppen	7485	Trondheim